Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas, Succursale de Roumanie*; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 100. Braşov, Vinerĭ, 5 (17) Mai 1895.

Braşov, 4 (16) Mai.

Astăḑĭ se împlinesc patru-ḑecĭ şi şépte de anĭ, de când marea adunare naţională, de pe Câmpul Libertăţii, a formulat cererile Românilor.

Pe temeiul proclamării libertăţii şi a independenţei naţionale, ce s'a întărit cu jurămênt în prima şedinţă dela 3 (15) Mai, în şedinţa a doua dela 4 (16) Mai s'a hotărît şi primit programul naţional.

Acest program, care formézá basa luptelor nóstre naţionale dela 1848 încóce, a reclamat pentru naţiunea română nu numai libertatea individuală, ci şi libertatea naţională, adecă asigurarea deplină a individualităţii sale naţionale printr'o perfectă egală îndreptăţire şi în consecenţă a pretins o nouă constituţiă pentru Transilvania, pe temeiul libertăţii şi egalităţii naţionale, şi a cerut, ca naţiunile conlocuitóre sĕ nu facă nicĭ un pas în causa uniunei cu Ungaria fără de conlucrarea naţiunei române ca factor constituit şi organisat în camera legiuitóre.

Prevederile şi îngrijirile înaintaşilor noştri, carĭ au făcut marea adunare naţională dela 1848, pentru libertatea naţiunei române şi pentru viitorul ei, au fost pe deplin justificate prin evenimentele celor patru-ḑecĭ şi şépte de anĭ din urmă.

S'a dovedit în intervalul acesta, că nu era destul a se desfiinţa iobăgia şi a se împărtăşi şi Românii de drepturile individuale politice, pentru ca sĕ fiă liberĭ; s'a dovedit, că numai prin realisarea punctelor cardinale ale programului dela 1848 putea sĕ se evite, ca Românii sĕ nu recadă din servitutea fisică, sub care gemeau atuncĭ, într'o altă servitute spirituală şi morală, şi mai asupritóre, şi mai nefirescă.

Cei ce au luptat pentru recunóscerea individualităţii naţionale a poporului român, pentru libertatea lui naţională, au avut sĕ sufere în cursul timpului mult, căcĭ duşmanii românismului au fost mai numĕroşĭ şi mai tarĭ decât apĕrătorii lui.

Mai vehement ca orĭ şi când curge lupta în ḑilele nóstre, când, cum ḑicea fericitul Bărnuţ, „principele întunerecului a deslegat pe toţĭ necuraţii şi i a trimis ca sĕ rumpă legăturile frăţiei nóstre şi sĕ ne abată dela causa şi iubirea gintei nóstre la idolĭ streinĭ“.

In reamintirea ḑilei marĭ şi gloriόse, în care s'a pus temelia luptelor nóstre pentru egala îndrituire naţională, prin formularea programului naţional dela 4 (16) Mai 1848, salutăm cu căldură şi cu iubire pe toţĭ luptătorii sincerĭ, desinteresaţĭ şi devotaţĭ ai neamului nostru, pe toţĭ cei ce aduc jertfe în serviciul causei libertăţii lui, urându-le curagiu şi perseveranţă, sĕ se întărescă şi sĕ se înmulţescă, ca sĕ pótă ţiné pept cu duşmanii românismului şi sĕ ducă la învingere causa sfântă a poporului român.

Ce facem?

V.

Am ḑis, că isvorul simptómelor, carĭ produc atâta nelinişte, îngrijire şi mâhnire în publicul român, este lipsa de disciplină, ce se manifestă mai tare tocmai în colónele organului, care pretinde a avé esclusiva încredere a „conducĕtorilor actualĭ“.

Duplicitatea de vederĭ şi de nisuinţe, ce s'arată în lucrarea acestui organ şi care n'a putut rĕmâné neobservată de nicĭ un cetitor atent şi cu judecată ageră, nu este numai de erĭ şi de-alaltăerĭ. Ea îşĭ are istoria sa, ce stă în legătură strînsă cu trecutul ḑiarului, cu persónele, ce au avut înrîurinţă asupra mersului lui, şi cu conexiunile lor.

Inainte c'un an s'a desfăşurat un trist capitul din acéstă istoriă, chiar înaintea juriului din Cluşiu, când s'a constatat, că acel organ n'a urmat după vederile şi hotărîrile comitetului, ci după buna chibzuiélă a unui singur individ, care din administrator a devenit directorul şi proprietarul lui, şi care mai era şi membru şi unul din cei doi vicepreşedinţĭ ai comitetului.

Acesta scim, că a preferit sĕ se exileze de bună voiă, rĕmâind dator cu douĕ cuvinte de onóre, unul dat judecătorului de instrucţiă şi altul dat comitetului; scim mai departe, că după procesul Memorandului a insultat întreg comitetul într'o declaraţiune, ce a publicat'o în „Siebenbürgisch deutsches Tageblatt“ din Sibiiu şi care a făcut atuncĭ o sensaţiă atât de durerósă.

Şi cu tóte aceste ce vedem?

Vedem, că acest om, care a compromis comitetul şi a sedus de atâtea-orĭ opiniunea publică, cutéză şi acuma sĕ păşescă în numele comitetului şi al naţiunii, sĕ se numéscă constant „vice-president“ şi sĕ lege alianţe de tot soiul. Ba mai mult, se afişézá şi este chiar presentat de organul „acreditat“ ca sufletul dirigent al acestuia.

Intrebăm acuma, cum se unesce o astfel de stare de lucrurĭ cu disciplina de partid şi cu interesele conducerii nóstre naţionale?

Este admisibil, ca un organ, ce se ḑice a fi al comitetului şi care pretinde a servi cu exclusivitate interesele partidului nostru naţional, sĕ fiă esecutorul ideilor şi al planurilor uneia séu mai multor persóne, carĭ stau afară de cercul conducerei partidului, ba s'au pus şi se pun chiar în contradicţiă şi oposiţiă cu ea?

Fost'a permis şi folositor causei solidarităţii şi a disciplinei partidului nostru, ca în timpul, când cei din fruntea lui încercau sĕ stabilescă o înţelegere între toţĭ factorii lui asupra modului de procedere în continuarea luptei nóstre legale şi constituţionale, organul „acreditat“ sĕ aprindă din nou certele şi frământările din 1891 şi sĕ ţese mai departe întrigele, al căror suflet a fost „vice-presidentul“ din cestiune?

Putut'a aduce vr'un bine causei nóstre în momentele de suprem pericul, când ne aflam faţă cu ordinele guvernului, ce ameninţau esistenţa chiar a partidului nostru, că organul „acreditat“, urmând impulsurilor primite dela „exilatul de bună voiă“, a dat din nou curs urelor, suspiţionărilor şi clevetirilor personale, împiedecând ast-fel de fapt concentrarea forţelor nóstre?

Adusu-s'a vr'un serviciu causei nóstre naţionale prin aceea, că cei dela organul „acreditat“ au mers până a se lăpĕda de fapt chiar de organisaţia partidului şi a împiedeca întrunirea conferenţei generale a delegaţilor, numai şi numai pentru a asigura şefului lor de odinióră cârma acţiunei ḑiaristice, ce în urma adunării dela 28 Noemvre avea după ei, sĕ înlocuéscă acţiunea partidului îngenunchiat?

Şi ce câştig póte resulta pentru noi şi pentru causa nóstră de acolo, că organul, care pretinde a avé singur încrederea partidului nostru naţional, nu se sfiesce a se amesteca în certele partidelor de peste munţĭ, sprijinind ast-fel conexiunile de bună voiă esilatului „vicepresident“ şi interesele, în a căror serviciu stă acesta şi uitând, că causa naţională nu póte fi nicĭ odată causa unui partid, ci trebue sĕ fiă şi sĕ rĕmână în tóte

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cel din urmă.

Din „Schiţe varşoviane“.

(Fine.)

Eră-şĭ trecù un an, éră-şĭ se apropia 31 Martie.

Slăbiciunea lui Jagielski se potenţase în mod considerabil. Se părea, ca şi când barba lui ar fi albit şi mai mult, fruntea sa ar fi acoperită şi de mai multe creţe, şi ca şi când şi-ar fi plecat capul mai adese-orĭ, decât mai înainte. Cine îl vedea, mişca îngrigiat din cap. Jagielski nu mai eşia de loc pe stradă, ba chiar plimbarea în jos şi sus prin odaiă îi era greóie. Stetea acum în continu la feréstră, gândind la cameraḑii lui, carĭ toţĭ l'au părăsit.

Câte odată şoptea cuvinte neînţelese, ca şi când ar vorbi cătră cine-va, clătina capul, gesticula cu mâna, — dér acésta nu mai era manifestarea plină de viéţă, care-l legă pe om cu lumea. Numai o sĕptĕmână înainte de aniversare, părea că învie întru cât-va. Cu cât se apropia ḑiua memorabilă, cu atât mai multă vioiciune arăta Jagielski. Ca şi prin minune trupul copt al bĕtrânului căpătà elasticitate; pulsul îi bătea mai repede şi ochii lui se înseninară. Cu un zel estra-ordinar începù d-l Jagielski a lua disposiţiunile, — ca şi în anii trecuţĭ, aşa şi acum trebuiau sĕ se facă pregătirĭ pentru ospĕtarea óspeţilor sĕi.

El voia, ca totul sĕ aibă acela-şĭ aspect, ca odinióră, înainte cu trei, cincĭ, opt anĭ....

Un cuget bolnăvicios!

Ḑiua aniversărei lumina de ultima óră peste Varşovia. Era, ca şi când o primăvara fermecătóre de-odată ar fi urmat după ḑile de érnă crude şi grele. Minune, că peste nópte nu înfloriră crengile, că paserile nu începură sĕ cânte.

Stăpânul casei în persónă conducea pregătirile îndătinate, şi mişcà mulţămit capul, când vĕḑù tóte în ordinea îndătinată.

Nu-i mai rĕmase, decât sĕ se îmbrace aşa, ca odinióră, pentru-ca sĕ priméscă la pragul casei ospitale pe cameradĭ.

Intrà în odaia de îmbrăcat.

Nu petrecù mult acolo.

Apoi eşì, îmbrăcat în costumul festiv al străbunilor sĕi. Haina preţiósă, de colórea amarantului, cu mânecĭ galbine era legată cu un brĕu strĕmoşesc. Pe cap avea căciula confederaţilor, ér la o parte îi atêrna sabia cu mânerul împodobit cu petri scumpe.

Astfel păşì el resolut spre sala mare, în care de altă dată şeḑuse la masă cu cameraḑii sĕi.

Inaintea uşei stătù locului şi ciocănì.

Nimenĭ nu-i rĕspunse din lăuntru.

Atuncĭ întrà încet bĕtrânul, care — ajunsese în mintea copiilor, sĕrmanul.

Se plecà, făcênd un gest nobil, şi salutà fantóma amicilor sĕi.

Da, da, — aci, la locul acesta, la masa acésta, pe jelţurile acestea se îndatinau a şedea prietinii sĕi, — aci se adunau ei, credincioşĭ până la mórte.

Prietinii lui s'au dus, dér spiritele lor nu se despărţiră de d-l Jagielski. El nu resista acestei înşelăciunĭ, o înşelăciune, ce-i umplea sufletul şi inima cu mângăere.

Ca înainte cu anĭ, aşa şi acum recunoscù el pe fiă-care. Icĭ bĕtrânul stegar îl primia cu un zîmbet, colo cel mai tînĕr căpitan îi da onorurile. Ii auḑia cum conversézá asupra celor trecute!

Atât se simţia de bine, nespus de bine în fantasia acésta, — nu voia sĕ se treḑéscă din ea. O, nu voia sĕ vadă sala părăsită, jeţurile góle — nu voia — resistà. Cu o mişcare de mână subită alungà dinnaintea sa realitatea.

Apoi închise ochii, ca icóna frumósă a fantasiilor sale sĕ petrécă mai mult timp în sufletul sĕu.

Domnea linişte, ca după mórte. Numai mĕtasa hainei vîjăia câte-odată, şi zurăitul muţ al sabiei se auḑia pe covorul móle.

Precum îl adórme pe copil cântecul de légăn, astfel îl adormi pe bĕtrânul neputincios imaginaţiunea lui fantastică.

De-odată sări în sus, tredit de realitatea, contra căreia înzadar se lupta.

Privi limpede!

Ochii sĕi se opriră la o grămadă de scrisorĭ. Ingrozit le apucà în mânĭ şi făcù câţĭ-va paşĭ. Stătù apoi locului înaintea căminului, în care ardea focul, şi aruncà cu grabă scrisorile în flacărĭ.

Erau epistolele amicilor sĕi morţĭ, ale cameraḑilor, cu carĭ împreună luptase în onóre.

Apoi se întórse din nou la masă, la scaune. Se scuturà din tóte puterile, îşĭ aşeḑà pĕrul cărunt, şi ridicà sĕrbătoresce păharul plin.

— „In onórea şi amintirea tuturor cameraḑilor mei!“ şoptì el cu vocea abia

împrejurările causa sfântă a întregului neam românesc?

E clar, că în asemenĭ împrejurărĭ nu póte fi vorba de susţinerea disciplinei şi încă şi mai puţin de întărirea solidarităţii în sînul partidului nostru.

Dér reiese încă şi mai mult de aicĭ.

Reiese, că în asemenĭ condiţiunĭ acţiunea ḑiaristică, ce ar trebuì sĕ fiă reservată esclusiv conducerei partidului nostru, nu mai póte servì vederilor ei şi cu atât mai puţin intereselor partidului şi este de fapt emancipată de sub controlul indispensabil, ce-l reclamă păstrarea intactă a marilor principii înscrise în programul nostru şi onórea stégului nostru naţional.

Salutarea Junimei.

Primim din Viena următórea telegramă, pe care o publicăm cu viuă bucuriă şi mulţumire:

Viena, 16 Mai. *Intruniţĭ din incidentul ḑilci istorice de astăḑĭ, vĕ felicităm! Daţĭ înainte, şi munca vóstră neobosită de succes trebue sĕ fiă urmată.*

Junimea şi Colonia română.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Mai.

Foile, ce am primit aḑĭ aduc scirĭ mai liniştitóre **asupra crisei.** Cercurile guvernamentale din Budapesta presentă lucrurile aşa, că nunciul *Agliardi* ar cădé jertfă svêrcolirilor lui Bánffy şi soţĭ. Se lăţise adecă din cercurile guvernamentale vestea, că Vaticanul ar fi rechiămat din postul sĕu pe nunciul din Viena. Scirea acésta a adus'o mai întâiu „*Pester Lloyd*" într'o telegramă cu data de 14 Maiu, ce 'i s'a trimis din Viena. Rechiămarea acésta ar fi apoi o strălucită satisfacţiă pentru Bánffy şi colegii sĕi din ministeriu, şi în urma ei ar fi lucru de prisos a-se mai face reclamaţiune la Roma. Dér bucuria ce şi-o făceau liberalii din Pesta asupra acestor scirĭ premature, nu va puté sĕ dureze mult, căcĭ însaşĭ „*Neue Fr. Presse*", care stă în legăturĭ intime cu guvernul, declară ca *lipsită fiind de orĭ-ce basă scirea referitóre la rechiămarea nunciului.* De altă parte oficiósa „*Bud. Tud.*" ḑice, că „*Pester Lloyd*" e greşit, când dă credĕmênt acestei versiunĭ, de-óre-ce *nicĭ vorbă nu póte fi despre o apropiată rechiămare a nunciului.* Acesta póte că s'ar întêmpla mai târḑiu, şi „*Pester Lloyd*" are dreptaţe numai întru cât pasul, ce are sĕ se facă la Roma, şi-a pierdut caracterul acut. — Va se ḑică Bánffy stă tot unde a stat mai înainte: între Scilla şi Carybde.

In cestiunea **revisuirei planului de învĕţămênt dela şcólele medii** ţinu alaltăerĭ comitetul consiliului regnicolar de instrucţiă o şedinţă, sub presidiul lui Hippolyt Fehér. S'a pus la ordinea ḑilei ridicarea elementelor naţionale în plan. Comitetul unanim a hotărît, ca pe *istoria şi geografia Ungariei*, precum şi pe *literatura maghiară* sĕ se pună cu mult mai mare pond la instrucţiă.

*

Mare sensaţiă a produs în Viena **căderea partidei liberale** şi învingerea antisemiţilor în frunte cu deputatul *Lueger*, care a fost ales cu majoritate de voturĭ *viceprimar* al oraşului Viena. Căderea acésta n'a fost neaşteptată, ea se pregătise de mult dela alegerea din urmă a senatorilor, cu care ocasiune antisemiţii au dobêndit o respectabilă minoritate. Nime însĕ nu credea, că din acéstă minoritate va eşi aşa de curênd o majoritate, mai ales, că dintre 140 magistraţĭ orăşenescĭ, numai 66 erau antisemiţĭ. Insĕ îndată după nouĕle alegerĭ s'a lăţit scirea, că primarii urbei împĕrătescĭ vor dimisiona şi că *Lueger* va ajunge la putere. La acésta a dat ocasiă împrejurarea, că unul dintre magistraţĭ cu numele *Richter*, a trebuit sĕ dimisioneze şi sĕ se supună la o nouĕ alegere. Insĕ înainte de ce s'ar începe lupta, liberalii au părăsit terenul şi s'au dus le ministeriu, ca sĕ-şĭ de-a dimisia, declarând totodată, că chiar şi la cas décă vor fi realeşĭ, ei nu vor mai primi funcţiă la comună Declaraţia acésta au făcut'o de sigur, în conscienţa, că dispunênd numai de-o neînsĕmnată majoritate, şi lipsiţĭ de încrederea şi spriginul moral, nu vor puté susţiné lupta faţă cu contrarii. Astfel s'a întêmplat, ca sĕ fiă ales cu majoritate de voturĭ *Lueger* şi alegerea lui sĕ fiă primită cu strigăte furtunóse de Hoch! In urma acésta primarul *Grübel* şi-a dat dimisia din post, declarând însĕ, că va rĕmâné şi pe viitor în consiliul orăşenesc. Alegerea noului primar se va face sĕptĕmâna viitóre şi antisemiţii speră firm, că *Lueger* va reuşi sĕ fiă ales *primar.* Partida liberală germană sperézà însĕ şi ea, că va stórce promisiunea guvernului, ca la cas, décă va fi ales Lueger de primar, sĕ nu recomande monarchului spre întărire alegerea.

Proiectele bisericesci în camera magnaţilor.

La rubrica „Scirĭ ultime" de ierĭ, am arătat în reasumat decursul desbaterei din şedinţa de Marţĭ a Camerei magnaţilor asupra *proiectului despre liberul eserciţiu religionar.* Astăḑĭ vom da amĕnunte despre acéstă desbatere.

Cel dintâiu vorbitor a fost primatele

Claudiu Vaszary: El declară la început, că sub nicĭ un pretext nu póte primi proiectul, făcêndu-o acésta fără de nicĭ o *presiune morală.* Accentuéză anume espresiunea „*presiune morală*", căcĭ deja în véra anului 1892 a declarat, că este falsă asertiunea, că Roma s'ar fi amestecat vre-odată în afacerile interne ale Ungaria, orĭ ar voi sĕ se amestece. A ḑis mai departe atuncĭ, că St. Scaun e *competent* şi încă *singurul competent* a *influinţa, în mod hotărît, în afacerile de credinţă şi morală ale credincioşilor catolicĭ din orĭ care stat păgân sĕu creştin.*

Raporturile de aḑĭ îmĭ impun datoria, de-a mĕ pronunţa clar asupra punctului din urmă, drept motivare a votului meu. De doi anĭ, on. Cameră, în parlamentul maghiar dominéză proiectele bisericescĭ politice. Insuşĭ titlul „*politică bisericéscă*" justifică fără îndoială, că în proiectele acestea se ating şi afacerĭ bisericescĭ, în carĭ însĕ întru cât ele ating şi învĕţăturile bisericei catolice — singur St. Scaun este puterea competentă a influenţei de drept.

Inainte de-a aminti cestiunea, cum, în ce mod şi prin intermediul cărora esercită St. Scaun acest drept de competenţă, îmĭ iau voiă a cita următórea parte din declaraţia oficiósă, făcută în cealaltă parte a parlamentului (Cetesce): „A depăşit hotarul, care compete representantului unei puterĭ esterne în cestiunile interne, fiind-că nu se póte face deosebire între representanţii puterilor strĕine şi între nunciul papal. Şi cu tóte că e neîndoios, că Curia romană are cerc de drept, influenţă şi competenţă în cele spirituale, totuşĭ acest cerc nu şi-l póte esercita prin acel nunciu, care e trimis, ca representant, în cutare ţéră". Daţi-mĭ voiă acum, sĕ fac deosebire între afacerile, carĭ ating pe cine-va ca cetăţén, şi între acele, carĭ în cetăţén ating şi pe catolic. Cu privire la cele dintâiu fără îndoială, că e eschis orĭ-ce amestec din afară. In casul al doilea însĕ sunt silit a declara, că enunciaţiunea oficială de mai sus se opune învĕţăturilor bisericei catolice. Indată ce cutare cetăţén catolic din Ungaria este atins în privinţa morală şi disciplinară, nu se póte subtrage de sub influinţa capului bisericei, décă nu cumva vré sĕ-şĭ schimbe religia. In privinţa acésta învĕţătura bisericei ḑice:

„Romanum Pontificem habere supremam potestatem jurisdictionis in universam Ecclesiam, non solum in rebus, quae ad fidem vel mores, sed etiam in iis, quae ad disciplinam et regnum Ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent... et hanc eius potestatem esse ordinariam et immediatam in omnes ac singulas Ecclesias sive in omnes et singulos pastores et fideles" — Adecă: „Pontificele roman are potestate supremă de jurisdicţiune asupra întregei bisericĭ, nu numai în lucrurile, ce se ţin de credinţă şi morală, ci şi în acele, ce privesc disciplina şi guvernarea bisericei rĕspândită pe întreg rotogolul pămêntului... şi acéstă potestate este ordinară, imediată peste toţĭ păstorii şi credincioşii în general şi particular!"

Ei bine, décă Papa are drept a valora cercul sĕu de competenţă în ast-fel de mod şi prin ast-fel de indiviḑĭ, atuncĭ cum n'ar avé drept a şi-o valora prin nunciu, care nu representă pe Papa numai ca pe un suveran strĕin, ci îl representă ca pe capul cel mai înalt al credincioşilor catolicĭ. Aşa deră, décă capul bisericei catolice sĕu representantul acestuia marchéză principiile depuse în proiecte de legĭ, carĭ lovesc în învĕţăturile bisericei, orĭ indică liniile, pe carĭ noi în cas de modificare nu le putem trece, prin acésta el nu a păşit peste cercul lui de influenţă. Tocmai prin acésta asertiunea, că nunciul ar fi depăşit marginele competenţei sale, în timpul cât a petrecut în Ungaria, a atins dureros pe catolicii din Ungaria, cu atât mai vîrtos, că eu pot declara, că nunciul, când m'a onorat cu presenţa sa, n'a ḑis nimic, n'a făcut nimic, ce ar avé măcar aparenţa, că s'ar fi amestecat în afacerile interne ale statului. De-asemenea, pe basa autorisaţiei primite dela loc competent, pot sĕ declar, că nicĭ enunciaţiunile sale făcute la alt loc, nu cuprind în sine criteriul amestecului... Pe basa acestora, fără de nicĭ o presiune, nu primesc spre desbatere proiectul.

Contele Mauriciu Nicolau **Eszterházy,** luând cuvêntul ḑise, că voesce a observa şi declara, că el şi soţii lui de principii nu se abat dela punctul lor de vedere şi înaintéză propunerea ca: *Camera magnaţilor sĕ decidă, că nu primesce capitolul III din proiectul despre liberul eserciţiu religionar. Pentru propunere cere votare nominală.*

Beöthy Zsigmond declară, că votéză proiectul. **Presidentul** crede, că nu se póte vota deosebit asupra propunerei lui Eszterházy. Contele Ferdinand **Zichy** spune, că oposiţia doresce sĕ elimineze capitolul III (despre neconfesionalitate) şi de aceea s'a cerut votare nominală asupra propunerei. Conte **Vay** M. ḑice, că ar dori tot binele Ungariei, însĕ totuşĭ capitolul despre neconfesionalitate nu-l póte primi. Ministrul **Wlassics** nu vré sĕ rĕspundă primatelui în afacerea Agliardi. El crede, că oposiţia greşesce, când nutresce temerĭ faţă cu patria şi cu confesiunile istorice ale ei. Cere apoi dela Eszterházy sĕ-şĭ retragă propunerea, căcĭ obiceiul parlamentar cere, ca asupra unui lucru stabilit, sĕ nu se mai întêmple o nouă votare.

Inainte de votare s'a născut o discuţiă înfocată asupra cestiunei, ca sĕ se voteze asupra propunerii lui Eszterházy, orĭ asupra raportului comisiunei de trei, care propune primirea proiectului în textul original.

In sfîrşit s'a hotărît, ca sĕ se voteze cu *da* şi *nu*, décă Camera primesce spre desbatere specială raportul comisiunei de trei.

S'a început votarea. Preoţimea catolică a votat cu *nu*, apoi de-odată se aude pe neaşteptate un *da* (igen). Votul acesta a fost al Metropolitului de tristă slugărnicie *Miron*, dela care nime nu aştepta sĕ voteze pentru proiect, contra căruia a votat până acum de douĕ orĭ. Numĕrându-se voturile s'a ajuns la resultatul, că pentru propunerea raportului comisiunei au votat *117*, ér contra *116* membri. Aşadéră votul Metropolitului *Miron* a scos din belea pe guvern, făcênd, ca proiectul sĕ fiă primit cu 1 vot majoritate pentru desbaterea specială.

Trecêndu se la desbaterea specială, contele Ferdinand *Zichy* a declarat, că la fiă-care paragraf vor vota separat. Aşa s'a şi întêmplat, ér la votare propunerea lui Ferdinand *Zichy* de a-se elimina § 22 despre neconfesionalitate, a întrunit *119*, contra au votat *115*, adecă camera a respins cu majoritate de 4 voturĭ *neconfesionalitatea.*

SCIRILE ḐILEI.

4 (16) Maiu.

Congresul studenţilor maghiarĭ este întrunit în timpul de faţă la Dobriţin. Acesta este al treilea congres al lor. In numele oraşului, studenţii maghiarĭ au fost salutaţĭ de către Simonffy István, care ḑise între altele: „Fiţĭ convinşĭ, că v'am aşteptat şi vĕ primim cu plăcere, de óre-ce bine scim, că *scopul urmărit de d-vóstre nu este altul, decât consolidarea ideii de stat maghiar*". Tot în acest înţeles a vorbit, după cum spun foile unguresci, şi rectorul Öreg János şi alţii. Va sĕ ḑică nicĭ caracteristica acestui congres al studenţilor maghiarĭ nu este alta, decât brănirea netoleranţei şi fanatismului de rassă prin predicarea „ideei de stat maghiar".

—o—

O broşură catolică confiscată. In Györ s'a făcut perchisiţiă domiciliară la tipografia diecesană catolică cu scop de-a afla o broşură tipărită acolo sub titlul: „Apel deşteptător cătră poporul creştin", în care se agită contra căsĕtoriei civile. S'au tipărit 12,000 esemplare, dér judecătoria n'a aflat, decât 2283, pe carĭ le-a şi confiscat, celel'alte fiind împărţite. Autorul broşurei este un librar din librăria benedictină din Panonhalma, cu numele Horváth Károly, pe care procuratura l'a acusat pentru agitaţiune în contra legei.

—o—

Din Bucerdea vinósă ni-se scrie: „Comasarea în comuna nóstră e stricată, pentru-că: 1) Inginerul Lazar Farkas n'a venit sĕ-şĭ isprăvéscă lucrul deplin; 2) unii au primit locurĭ de s'au pré îmbuibat, alţii erau prea păgubiţĭ; 3) locurile mĕsurate şi împărţite deja nu s'au dat judecătoresce în primire. S'a dus decĭ fiă-care om la locul sĕu, de şi-l'a arat, precum l'a avut înainte de comassare. De o asemenea dreptate, cum se făcuse la noi cu ocasiunea acestei comassărĭ, sĕ ne feréscă Dumneḑeu în viitor!"

—o—

Cununiă. D-l *Dumitru D. Constantin* şi d-ra *Maria V. Grădinar* se vor cununa Dumineca, 7 Mai v. c. la 4 óre p. m., în biserica Sf. Nicolae din loc. — Fiă în cés cu noroc!

—o—

Corul bărbătesc al bisericei gr. or. din Deva invită la concertul, ce se va arangia în Dobra, Dumineca la 7/19 Mai. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Venitul curat e destinat: jumĕtate pentru biserica gr. or. din Dobra, jumĕtate pentru fondul corului. In ḑiua concertului, diminéţa la 9 óre, corul va cânta s. liturgiă după G. Dima, în biserica gr. or. din Dobra. Intrarea la concert: locul I. 60 cr., al II-lea 40 cr., al III-lea 30 cr. — Aug. A. Nicóră, president; Nic. Herbay, cassar; Il. Tulburean, secre-

---

auḑibilă, apoi goli paharul până la cel din urmă picur.

— „In onórea fraţilor mei!" repetà el cu ton tremurător încă odată, dér mâna lui deja căḑù nemişcată. Trupul moşneagului alunecà pe un jilţ, capul îi căḑù adênc pe piept. Puterea viţei strĕbătù vinele bĕtrânului, faţa i-se roşi. I-se părea, că fantómele dorite îl încungiură!

Un zîmbet se ivì pe faţa lui, şi buzele sale începură a murmura marşul revoluţionar polon . . .

Astfel trecură câte-va momente. Incă odată făcù d-l Jagielski un gest cu mâna, încă odată vîjăi mĕtasa hainei, — îşĭ apăsà căciula confederaţilor pe cap, şi puse repede mâna pe sabiă. Incă odată i-se deschiseră buzele, — dér nicĭ un sunet nu se auḑì de pe ele. Capul bĕtrânului căḑù îndĕrĕt pe spatele jilţului. Apoi adurmì în linişte — adurmi pentru totdéuna!

Intr'aceea focul din cămin mistuise scrisorile luptătorilor credincioşĭ, nu rĕmase decât un scrum negru, care se ridicà şi sburà cât-va timp prin sală, apoi plutì în jos şi se aşeḑà la piciórele celui din urmă dintre cei din urmă . . .

V. S.

tar; Ar. Muntean, controlor. Membri în comitet: I. Sîrb, G. Oprean, L. Christe, P. Hădan, I. Olariu, I. Țig. După concert urmézǎ joc. Suprasolvirile se cuitézǎ în ḑiare. Damele sunt rugate a-se presenta în costum simplu.

Program: 1) „Marșul cântăreților“, de C. G. Porumbescu; 2) „Cântec de sérǎ“, de G. Dima; 3) „Uită, mamă“, de G. Dima; 4) „Coróna cufundată“, de H. Bönicke; 5) „In pădure“, de Tudor de Flondor; 6) „Asta-i mândra“, de N. Popoviciŭ; 7) „Serenadă“, de Marchner; 8) „Cucuruz“, de W. Humpel; 9) „Musicanții din Praga“, de F. Krause și „Momente dulci“ de N. Popovici.

—o—

Cestiunĭ școlare.

Rěspuns la reflecsiunile d-lui I. Vancu din nr. 90 al „Dreptății“.

(Fine.)

Al 3-lea mijloc pentru ținerea disciplinei este: *pregătirea din studiul din óra următóre.* Acesta încă este fórte folositor, mai ales când urmézǎ cetire, gramatică, geografiă. Aicĭ copilul, fiind înaintea ochilor învěțătorului, se va simți restrîns de-a se uita într'o parte și în alta, de a vorbi cu vecinii sěi, și îșĭ va îndrepta tótă atențiunea la lucrul impus.

Fórte îndestulitor rěspunde d-l Vancu la întrebarea mea: „ce sě arătăm pe mapă? (sěpt. 16). Rěspuns: „*cele propuse aḑĭ trebue arětate și pe mapă*“. In sěptěmâna acésta, d-l meu, nu prescrii nimic de propus, ci numai de arětat pe mapă. D-ta însě în loc de-a propune ceva nou și în cl. IV, o apucĭ sě arate pe mapă aceea, ce a învěțat clasa III. La întrebarea: ai cui oficialĭ? îmĭ rěspunde: „*despre ce e vorba în sěpt. 17? au nu despre comună, cerc, comitat*“? Ba da! dér nu în cl. IV, ci în cl. III, de aceea tot acolo ar fi trebuit sě vorbescĭ și despre oficialii acelora, ér nu în cl. IV. Étă dér 2 esemple, unde într'o clasă propune capul, în alta piciórele. Acum le află d-l Vancu de bune, pe când mai sus tocmai acéstă afirmațiune mi-a timbrat'o de „minciună grosolană“. Așa-dérǎ minciună-i, d-le Vancu, ce am scris eu?

In contra împărțirei matematicei nu numai atuncĭ, ci și acuma mě rěscol cu cea mai mare energiă; îmĭ susțin tóte cele ḑise în observațiunĭ. D-l Vancu vede destul absurditatea de aicĭ, dér totușĭ, ca sě nu rěmână în tină, în lipsa de *stelp*, se acață într'un fir de iérbă, dér înzadar, că nu-i ajută a eși. Firul acesta este *piticul* motiv, că: „*de aceea începe anul cu frânturile, fiind-că în anul trecut a vorbit despre acestea cam pe la finea anului, și astfel fără greutate póte se cotinue*“.

Din motivul acesta putred și din tótă împărțirea socótei, d-l meu, lipsesc: *cugetarea temeinică, sciința pedagogică și cunoscințele psihologice.*

Décă ai fi cugetat, că cele mai multe școle române, putem ḑice majoritatea, se încep cu 1 (13) Octomvre, de când numěrând 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 sěptěmânĭ — în carĭ d-ta te ocupĭ cu frângerile — ai fi sciut, că ajungem în lunile: *Noemvre, Decemvre, Ianuarie, Februarie,* adecă în lunile de érnă. In lunile acestea cercetézǎ copiiĭ *mai regulat* școla, neavênd lucru acasă; decĭ acum putem lucra mai bine și mai mult. Tocmai timpul acesta îl petrece d-l Vancu în cl. IV cu lucrurĭ de nimic, cu lucrurĭ — putem ḑice, — nefolositóre: *cu frânturile.*

Eu, și cred, că și alții ocasiunea acésta binevenită o folosesc spre lucrurĭ mai folositóre, mai de lipsă, ca frânturile, cum sunt *deosebite esemple din viéța economică, carĭ se ivesc în tóte ḑilele și fără de carĭ nu putem trăi, cu adunare, subtragere, mulțire și împărțire.* Pe acestea sě le scie bine fiesce-care, căcĭ de acestea are lipsă în tótă minuta, pe când frânturile obvin fórte rar. Petrecênd d-l Vancu timpul cel mai bun cu flécurĭ, lucrurile cele mai de lipsă începe a-le preda în sěptěmânile de primă-vérǎ, atuncĭ, când e lucrul cel mare la câmp, când cele mai multe școle abia sunt cercetate de a patra parte a scolarilor.

Scrie mai departe în Reflecsiunĭ, că *și din punct de vedere psihologic a împărțit socota așa, cum a împărțit'o.* Décă ai avé d-ta, d-l meu, sciință psihologică, ai fi sciut, că operațiunile cu frânturĭ e un lucru *fórte greu* pentru copii, de aceea le-ai fi lăsat *pe către finea anului,* când mintea copiilor e cu mult mai desvoltată, mai cóptă ca la începutul anului, și prin urmare mai aptă de a primi ceva și mai greu. Cumcă frângerile sunt lucrurĭ grele de priceput, și la acelea trebue minte ageră, ni-o arată școlele medii: gimnasiile și școlele civile, unde școlarii în cl. I, II și III sunt cu mult mai maturĭ, ca cei din școla normală, totușĭ aflăm, că — décă nu mai mulțĭ — cel puțin a treia parte a școlarilor din fiescecare clasă *nu scie,* nu *e în stre a pricepe* operațiunile cu frânturĭ. Unde-i dérǎ aci sciința psichologică?

Din observațiunile mele făcute asupra esercițiilor intuitive, deduce următórele: „*D-l Șandru séu n'a propus esercițiile intuitive nicĭ când, ce se vede din propria i deslușire, afirmând, că este învěțător numai la cl. III IV, la carĭ esercițiile intuitive* **nu se propun,** *séu nu le înțeleg*“. Cu tóte că în Apel ḑice, că Conspectul e făcut în conformitate cu planul consistorial *și ministerial,* din cele de mai sus deduc, că la scrierea apelului a grăit neadevěr. De ce? — Pentru-că prin afirmarea, că esercițiile intuitive în cl. III și IV *nu se propun,* arată, că d-l Vancu *nicĭ n'a vědut și nicĭ ideià n'are despre planul ministerial,* pentru-că planul ministerial dispune în modul următor:

Esercițiile intuitive și verbale:

In școla cu	1	învěț.	cl. III IV pe sěpt.	2—2 óre.
„ „ „	2	învěț.	„ „ „ „ „	2—3 „
„ „ „	3	„	„ „ „ „ „	6—4 „
„ „ „	4	„	„ „ „ „ „	6—6 „
„ „ „	5	„	„ „ „ „ „	4—4 „
„ „ „	6	„	„ „ „ „ „	6 6 „

Cine minte, d-le Vancu?

Dér fiind-că și d-sa face amintire despre ele în cl. III—IV, ḑice, că o „face numai din incidentul oportunității“. Cunósce d-l Vancu ordinațiunea atât ministerială (din 1875 Septemvre 2, § 44 p. 7), cât și consistorială, care impune strict învěțătorilor, ca cu începerea anului de școlă sě-șĭ facă împărțirea órelor din sěptěmână (plan de óre), care sě fiă tot-déuna acățat pe părete și după acesta sě țină prelegerile? Cred, că și d-ta facĭ acésta; dér pe planul d-tale esercițiile intuitive pentru cl. III—IV *figurézǎ numai și numai pentru sěptěmânile 4, 5, 8, 9, 10, 16 și 17.* Acesta érǎ e lucru nou înaintea mea!

Lucru mai de rîs este, când d-l Vancu, ia în apěrare pe cei bețivĭ, pentru-că i-am *defăimat* în observațiunĭ. Cui nu-i e haină, sě n'o îmbrace! Sunt sigur, că acei învěțătorĭ, carĭ nu fac aceea, ce am ḑis eu în observațiunĭ, nicĭ nu se vor simți defăimațĭ, nicĭ nu se vor supěra. Din contră, aceia, carĭ fac acésta, nu merită numai defăimare, ci în tótă ḑiua câte 25 de bâte. Acésta ar fi pedépsa meritată a acelora, dér nu defaimarea, d-le.

După-ce se încércă d-l Vancu a delătura norul întunecos de pe fața esercițiilor intuitive, ceea ce însě nu-i succede, îșĭ esprimă dorința, că i-așĭ face plăcere, décă așĭ pășì eu cu un program mai bine alcătuit „*căcĭ ghiéța e spartă de d-sa*“. Nici. de cât n'ai spart'o, d-le coleg, căcĭ te-ai apucat de spart numai cu códa (dârjală) ciocanului; ciocanul însě, care trebue *negreșit* la atare lucru, îțĭ lipsesce total. Ghéța d-le șĭ-o sparge însu-șĭ fiă-care învěțător diligent și consciu de oficiu. Căcĭ nu-mĭ pot presupune despre un *adevěrat* învěțător, ca la începutul anului scolar sě nu-șĭ impartă materialul de predat din studii, și décă nu chiar pe sěptěmânĭ, cel puțin pe lunĭ. Eu cel puțin o fac în tot anul.

D-l Vancu nu scie, pe unde scot eu numerii aceia, cu carĭ ilustrez timpul de lucru și de odihnă, proiectat în conspect. Pe fiesce-care numěr eu îl arăt destul de curat, de unde îl am. Frundăresce, d-le Vacu, ord. min. din 2 Sept. 1875 § 48 și 49 séu „Regulamentul“, Conspectul d-tale și Călindarul, și te vei convinge, că cele scrise de mine *cuprind numai purul adevěr.* D-l Vancu voiesce a-mĭ rěsturna adevěrul numerilor mei cu conspectul, care îmbrățișézǎ 37 sěptěmânĭ, ér nu 32—33, cum ḑic eu. E drept, d-le, dér décă d-ta dictezĭ 37 sěptěmânĭ pe an, sě nu credĭ, că acum tóte scólele vor asculta de d-ta, ca sě țină prelegerĭ mai mult timp, ca până acum, adecă mai mult cu 8 lunĭ séu 32—33 sěptěmânĭ, numai din motivul, că d-ta așa voiescĭ. Se credĭ d-ta, că anul de scólă tot numai de 8 lunĭ va fi și după edarea Conspectului, ca și mai înainte, în cele mai multe locurĭ, căcĭ nu legea se va acomoda după Conspectul d-tale, ci conspectul ar trebui sě se acomodeze după lege. Nu te învinuesc eu, că ai croit anul de scólă prea lung, séu prea scurt, ci te învinuesc pentru feriile fără měsură, ce proiectezĭ.

In genere, din tot Conspectul și din tóte reflecsiunile d lui Vancu se vede, că fórte simte lipsa de a lega clasele prin material. A auḑit ceva sunet, dér nu-l cunósce; a cetit unde-va, că materialul din clasă în clasă sě stea în legătură. Acésta e drept, acésta trebue, căcĭ propunênd fără legătură, va fi un lucru zadarnic, lucru contra naturei: *însě sě folosim legătură naturală.*

Legătura naturală e acésta, d-le Vancu: *tóte ce voim a preda într'o clasă, sě le aducem în legătură cu cele propuse* **tot acelor copii** *în anul trecut, când au format clasă imediat inferiórǎ.* De es. în cl III propun în anul acesta din geografie: comuna, cercul comitatul. In anul viitor din cl. III va fi IV., căreia îi sunt prescrise comitatele vecine, patria... Aicĭ trebue legătură, că adecă materialul, ce am a propune în cl. IV, îl aduc în legătură cu cel deja învěțat în anul trecut în cl. III., fiind tot aceștĭ copii; cel din cl. V cu cel învěțat deja în anul trecut cu cl. IV etc. Prin legătura acésta naturală, cu tóte că am predat studiile în părțĭ, totușĭ copiiĭ la finea fiă-cărui an vor avé în posesiune un *ce* întreg, care *ce* din an în an cresce, se sporesce, precum înaintézǎ aceiașĭ copii din clasă în clasă.

Acéstă legătură o aștept eu și cu mine toțĭ învěțătorii. Acésta o caut eu nu numai între anĭ, ci și între părțile acelora: între lunĭ, sěptěmânĭ și ḑile. Acésta lipsesce total din Conspectul d-tale, d-le Vancu. Până îțĭ vei susținé *săriturile de greer,* carĭ le facĭ cu o temă în mână, sărind dela clasă la clasă, mestecându-le la-olaltă, până atuncĭ și Conspectul d-tale va rěmâné *un pitic, un monstru, un punct negru pe fruntea literaturei pedagogice române.* De-altmintrelea póte că vei fi cunoscênd ḑicala: „*la masă numai cei chiămațĭ au loc.*“

Erm. Șandru,
învěțător.

Suntem rugațĭ a da loc la următórea

Convocare.

Voind sě-mĭ dau sémă despre activitatea și ținuta mea, ca deputat sinodal archidiecesan, cu tótă iubirea învit și rog pe toțĭ alegětorii parochiilor greco-orientale din cercul al VII-lea electoral al Iliei — din protopresbiteratele Iliei și Dobrei — a ne întruni pe Dumineca, în 7 (19) Mai a. c. la o adunare, ce se va ținé după améḑĭ în curtea primăriei, séu alt loc potrivit, în Dobra.

Obiecte: 1) Deschiderea adunării prin mine și constituirea, prin alegerea unui presidiu și 2 notarĭ ad hoc. 2) Dare de sémă despre activitatea mea, ca deputat sinodal archidiecesan din anii 1894 și 1895. 3) Desbatere publică asupra activității și ținutei mele, pentru mine, séu contra mea. 4) Hotărîrĭ.

Rog și învit în deosebĭ pe condeputatul cercului, Romul Anucuța, pe protopresbiterii tractelor, preoțimea, învěțătorimea, proprietarii, diregětorii de tóte categoriile, comercianții, cu un cuvênt întrégа inteligență și întreg poporul gr. or., cu durere și tragere de inimă către biserică și neam, prietenĭ séu contrarĭ de principiu ai mei, a veni la acéstă adunare, unde au sě se discute cestii și iubire către biserică din partea celor trimișĭ de cerc a gândi și lucra pentru biserică și ném.

Din preschimbarea frățéscă, sinceră, luminată și fățișe a ideilor, în vederea și la auḑul tuturor, nu póte sě ésǎ decât binele bisericii și némului, cărora credincios fiu le rěmân tótă viéța mea.

Deva, Joi 9 Mai n. 1895.

August A. Nicórǎ.
deputat sinodal al cercului VII. elect. Ilea.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 16 Mai. Ministrul președinte *Bánffy* sosi astăḑĭ diminéța în Viena, conferà înainte de améḑĭ cu ministrul *Josika* și va fi primit de Majestatea Sa — care de present se află la manevrele marĭ de pe Schmelz — la 1 órǎ după améḑĭ în audiență.

Viena, 16 Mai. După cum anunță „*Magyar Estilap*“, în Viena domnesce părerea, că *Kálnoky* între împrejurările de față *nu* póte pășì înaintea delegațiunilor, ci *trebue sě-șĭ dea dimisia.* Cercurile diplomatice sunt de aceeașĭ părere.

Budapesta, 16 Mai. (Camera magnaților.) La paragraful 3 al proiectului privitor la recepțiune votară *92 pentru și 92 contra.* Președintele derimà *în favorul* proiectului. Parag. 4 și 5 au fost *primiți.* Urmézǎ a treia cetire.

Budapesta, 16 Mai. (Cam. mag.) Președintele dispuse votarea după a treia cetire, *fără paragraful al doilea**) Ferdinand Zichy protestézǎ între marĭ tumulte. Președintele provócă pe Zichy la ordine. *96 votézǎ pentru, 96 contra proiectului.* Președintele derimà *pentru* proiect, care astfel la a treia cetire *s'a primit.* Vii strigărĭ în stânga: „Sě trăéscă președintele!“

DIVERSE.

Un Italian din Milano prinsonier al lui Mahdi. Incă de pe timpul cucerirei Berberiei, petrece un europén în prinsórea dervișilor. El este negustătorul Guiseppe Cuzzi, născut în Milano, care în timpul luptelor cu Mahdi merse în afacerĭ comerciale la Berberia și figurà și ca representantul generalului engles Gordon, care după cum se scie, fù omorît de dervișĭ. Numit ca musulman Mohamed Iusuf, Cuzzi se căsětori cu o Négră cu care are mai mulțĭ copii. Imprejurarea acésta, precum și rana, ce a primit'o în urma unei împușcăturĭ în Herțegovina, sunt motivul, pentru care Cuzzi n'a încercat nicĭ-odată sě fugă. Epistola lui din urmă datézǎ din Noemvre 1887.

Literatură.

A apărut Nr. 9 din anul al doilea al revistei ilustrate pentru familiă, „**Vatra**“ avênd următorul sumar: Despre urît, de V. D. Pănu; O familie domnéscă în esiliu, de Neculai Iorga; Mitocanul (urmare și fine), de Ioan Slavicĭ; Tot urlă tomnaticul vênt, de I. Boniface-Hétrat; Păuna (urmare și fine), de I. Goarnă; Parisianul (de Mark Twain), de Syr; De nóptea Sântului Ioan (urmare și fine), de S. Cujbă; La mormêntul unui poet, de Har. G. Lecca; Inimà trădătóre (de Edgard de Poë), Trad. de C. Ramură; Biserica vechei Metropolii din Sucéva; Nora (de Henrik Ibsen) Tr. de B. Marian; Fel de fel, de * * *. Ilustrațiile: Pantofi noi; Orașul Bozen în Tirol; Amor și măgarul; O idilă în Africa; Fata pădurarului; Biserica vechei Metropolii din Sucéva.

---

*) § 2 ḑice, cuprinde disposițiunĭ asupra *reciprocității* între religiunea creștină și israelită.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	122.95
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	126.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	—.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	150.—
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101 40
Renta de aur austr.	123.60
Losurĭ din 1860	157.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	1075.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	462.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	401.35
Napoleondorĭ.	9.68
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.62½
London vista	122.10
Paris vista	48.37½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.45
Note italiene.	46.05

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Mai 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Galbenĭ	Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59 20	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.86	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.52	Vênd.	101.75
Ruble rusescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—

PUBLICAȚIE

Se deschide a XVIII

LOTERIA DE STAT REG. UNG. CU SCOP FILANTROPIC,

al cărei venit curat conform înaltei hotărîrĭ a Măiestății Sale apost. c. r. este astfel a se împărți: cu a decea parte din venitul curat ce se speră a obține: Spital de copii săracĭ din Pesta; Reuniunea Femeilor din Buda; fondul ce se va crea spre ajutorarea veduvelor și orfanilor de funcționarĭ lipsite de mijlóce; Mensa academica; Asilul copiilor orfanĭ din Trei-scaune; Institutul surdo-muților din Clușiu; școla de surdo-muț din Arad; Orfelinatu Maria din Fiumn. Cu a doua-decea parte: Institutul Ranold de educație; Spitalu general din Nagy-Mihály; Reuniunea Crucea albă, și Pensionatu damelor englese din Budapesta.

Câștigurile stabilite în total cu 3282,

Conform următorului plan de joc fac **160,000 fl.**, și adecă:

1 câștig principal de fl. 60,000	în banĭ gata	2 câștigurĭ à . . . fl. 2000	în banĭ gata
1 „ „ „ „ 15,000		4 „ „ . . . „ 1000	
1 „ „ „ „ 10.000		20 „ „ . . . „ 500	
1 „ „ „ „ 5,000		50 „ „ . . . „ 100	
1 „ „ „ „ 4,000		200 „ „ . . . „ 50	
1 „ „ „ „ 3,000		3000 „ „ . . . „ 10	

Tragerea se face irevocabil la 26 Iunie 1895. — Un los costă 2 fl.

Losurĭ se capĕtă: La direcția loteriei Budapesta (Poșta ofic. vamal principal), la tóte oficiile de loteriă, sare și dare, la cele mai multe oficii postale, la Mercur Viena, și la debitanții de losurĭ însărcinațĭ cu vêndarea lor în tóte orașele și localitățile mai însemnate.

Budapesta, 17 Ianuarie 1895.

Direcția loteriei reg. ung.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta—Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8 05	8 05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2 15	1 55	5.45	9.15		Budapesta		5 45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9 27	11.12		Szolnok . .		2 29	5.23	3 50	11.44	4.43
2. —	5.55		11 53	12.55		P. Ladány . .		12.05	3 46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1 48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.		2 26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4 38	7.43		3 03	2 50		Mezö Telegd .			1 52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26		Rév . . .			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca . .				9.10		9.50
6 32	9.07		4 53	4 17		Ciucia . .		5.40	12.47	8.31	7 08	9.19
7.16	9.37		5.32	4.50		B.-Huiedin .		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6 24			Ghârbău . .		2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos.	Clușiu . . .	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8 40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9 08	6 27		Apahida . .		5.18			4.23	6.27
10.14			10.40	7.27		Ghiriș . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11 54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.31
11.07			12.04			Vințul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud . . .		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48		11.40	1.—	8 33	sos.	Teiuș . . .	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12 25		11.55	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7.59			2.49
12.52			2.17			Creciunel . .		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blasiu . . .		12.24	7 30			2 10
1.37			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaș . . .		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighișóra . .		9.42	5 53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Hașfalău . .		9.13	5 33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod . .		7.45	4 27			10.02
6.12			8 30	12.58		Agoștonfalva .		7.03	3.53			9.22
6.41		4 16	9.03	1 15		Apața . . .		6.36	3 37			8.57
7.16			9 38	1.34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos.	Brașov . . .	pl.	5.08	2.45		10.19	7.43
	11 —	5.14		2 19	pl.		sos.	7.01	2.18			7.01
	12.26	5 59		3 01		Timiș . . .		6 —	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		Predeal . .		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	1 25		9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoșŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5 07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oșorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. . .	pl.	3.50	7.49	3.25	8.25

Ghirișŭ—Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11.—	4.—	10.19	Ghiriș	5.10	10 30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copșa mică .	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna . . .		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	4 49	10.36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraș . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski)—Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenu mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov—Zêrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	9.15	Brașov	7.36	1.29	8.31
10 28	6.36	10.35	Zêrneștĭ	6.06	12.05	7.20

Mureș-Ludoș - Bistrița

4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21
7 07	1.01		Țagu-Budatelicŭ . . .		4.15
9.59	4 55		Bistrița		1.16

Arad—Timișóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timișóra	8.20	1.12	8.15

Careii-mari — Zelău

trenu mixtu	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău . . .	4.20	3.01

Sighișóra—Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.